

ՄԵԼ ԵՐԱՅԵԼ

ԺԱՂՂԵԼՓՈՒՆՁ

1. Գրական նորութիւն մը: — 2. Տաղանդաւոր Նայնկարչի մը յաղորդութիւնը: — 3. "Կուռնկ", գեղարունեստական Նայնկաւ:

1. Գրական նորութիւն մը: — Մեր կազմելի փնչին առջին ծաղիկը կը բաղկանայ Մոսկուայէն մեր եկած բարեկամական նամակէ մը, որ արտաքին կարգի բանասերներուն հետաքրքրութիւնը պիտի շարժէ: Մենք նամակագիրը կը գրենք. "Ամսուս (Մարտ) 1ին Լազ. Ճեմ". Մանսագրատական դասարաններին (Լիկեւնի) խորհուրդը նիստ ունէր Դանիէլ Բանասերին միջնադարաշուքեան: Հայոց ստաւերի գիտի 1500ամեակի առիթով յայտարարած նիւթին ("Հայոց պարերն են Ս. Մաշտոց") ներկայացրած էր երկու աշխատութիւն. մէկը՝ Հայերէն եւ շատ բնութարանի, միւրը՝ գերմաներէն եւ համառօտ. առաջինը ուղարկել էր ծանօթ լեզուագէտ Լ. Սառաւեանը, երկրորդը՝ յայտնի գիտն. Dr. Marquart (Հոլանդ. գիտի Լէյտեն համալսարանից): Պրոֆ. Գր. խալթեանցի գեղարունեստի հիմար եւ միջնադարի կանոնադրութեան համալսյն որոշեց խորհուրդը 800 բուրգի (աւելի քան 1600 գերմ. մարք) բաժանել երկու Լեդինականի մէջ:

2. Տղանքսոր հայ Լիւրիլ Ե. Երմուշեան — Հռոմայ մէջ լոյս տեսնող Cicerone իտալական թերթին (թ. 806) կը տեղեկանայր թէ այս ամբի Լեռնի ցուցահանդէսի ներկայացուած երկու հազարէ աւելի նկարներէն շատ հարկաւոր փայլեց ցուցահանդէսի մասնագործի ընդունուած են, որոնցմէ մէկը՝ Ռուսահայ երիտասարդ մը՝ Պր. Սիմոն Նալբանդեանի շատ լաւ ծրագրած նկարն է — Մանսագործի շատ հաւանութեամբ ու գնահատուած: Կ'ըսուի թէ այս երիտասարդին — ազգիկ ալ պատիւ բերող — տաղանդն իրեն լաւ ապագայ մը կը խոստանայ: — Կը մաղթենք:

3. "Կուռնկ" գեղարունեստական հանդիս: — Թերթիս աւելցու տարւան վերջին թիւին մէջ (էջ 381) արդէն ծանուցեր էինք թէ Գ. Փրոֆֆ-Գալթայեան՝ Պարիսի մէջ "Կուռնկ" անուամբ գեղարունեստական եռամսեայ թերթ մը պիտի հրատարակէ՝ Հայ-Ֆրանսերէն լեզուներով: Այս թերթին առաջին թիւն իւր լոյս տեսնելու ահամանուած օրէն երեք ամիս վերջը հազիւ հրատարակ կ'ենէ — "Կուռնկին եւ տպագրչին միջեւ գոյացած անհամաձայնութեան մը պատճառաւ": Բայց կը խոստացուի "երրորդ թիւէն սկսեալ կանոնաւորել": Գ. Փրոֆֆ-Գալթայեան կ'ընէ. "Միտ միտակ կը հիմնեմ այս հանգիստը, Ռեյնի հիմակուրէն իսկ կարելի է խոշոր խաշ մը հանել այս եռամսեայ թերթին վրայ եւս: Կարծառեւ կենանք

մը պիտի ունենայ "Կուռնկ", սա յաջորդ խօսքէն գոնէ մենք այն ապացոյցութիւնը կրնցինք, թէ Փրոֆֆ-Գալթայեան՝ իւր "Կուռնկը" պարզապէս անոր համար հիմնած է, որպէս զի կարենայ իւր "Ծանախ" 9ի բանաստեղծութեան նիւթը կազմող խրթիւր աւելի ուժով եւ աւելի ընդլայնուով տարածել: Եւ այս կարծիքը կարծառեւ ալ՝ որպէս անոր կանխարանութենէն կրնայ իմացուիլ, նոր կարծիք մը չէ: Սա-բա-մասն ասորաբարդը "Խաղերու" վրայ քրուածք մ'ունի, որ շարունակելի է. յոյս չունինք ու չենք ալ կարծիք որ նոր կարծիք մին ալ Սա-մասնէն յայտնէ: — Ողբերգակ-գերաստան Մաքսուտեանի վրայ կայ քանի մը խօսք, Թալա-սայի "Տաճկական Թատրոնին" կիսատ քաղաւածքներ (պատկերներով), որոնց մասին աւելի մանաբանան ու կատարեալ տեղեկութիւն ունեցանք եւ թարգմանութիւնը տեսանք: Անահիտի մէջ: Ն. Թալաւեանի ծայրագործ Ս. Ծննդեան Լարցն եւ "Կուռնկ" ուստի կու գաս՝ ժողովրդական երգը "Արաբաբուր" ու "Երեքաշնառու" են. — որով իրաւաւ կամ ինչ հիմամբ: — Ասոր պատասխան պիտի տրուի եղբը "Ուրիշ անգամ" Կէշ չէ "Պարիսի Հայ եկեղեցին", կառուցանող Պ. Կիլերը ճարտարագետին գործիքներ, նոյնպէս եւ Վ. Գ'իւնդիի շարունակելի յօդուածը: Կուռնկ՝ իւր շատ պատուաւոր տեղը կրնայ ունենալ Հայ լրագրութեան մէջ, եթէ ունենայ կարող աշխատակիցներ եւ օգնողներ: — Ընչհանրապէս "Կուռնկին" ներկայ տեսքը, արտաքինն ու ներքինն առաջին Հայեցողականին՝ յանկուցել տպագրութիւն կ'ընէ մեզ, աւելցող-գիտողին վրայ, սակայն երբ գիտելու գերը՝ "Կուռնկին" շուշն եւ հոգիին իմանալու համար, կարգալու փոխուի՝ կը նշմարուի հոն իրենք փայլուն գոյնով ներկայացընելու շնորհ մը, երանք խոշորակող ցուցադրելու ճիշդ մը, — մէկ խօսքով՝ Թեպէտ քիչ մը խիստ... Viel Lärm um Nichts! —

ԲԱՆԱԴԱՐԱՆԻՆ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ

ԴՈՒՄԵԼԻՍՏԱՆ — Արշակունի դրամներ — Ժողովարդային Ապստոլին Աղեքսանդր Պետրովիչ (պատկերապարզ). 97:
ՀՆԱԳԻՏԱՆ — Էջ մը Կիլիկիան պատմութեան (պատկերապարզ). 107:
ԿԵՆՍՏԱՆՍՏԻՆ — Բժիշկ Դոկտ. Ստեփան Փաշա Ապանեան. 111:
ՄԵՍՍՆԱՍՏԱՆ — "Դոստոյնիկ Թարգմանիչ" եւ իւր երկաթի թիւնները. 114: — Արտաշէս եւ Արշակունիաց զարտութեան անկումը Հայաստանում. 116:
ՄԵՍՍՆԱՍՏԱՆ — Հին Հայոց տնտեսական. 122:

ՍԵԼԵՆԱՅԵԼ
ԺԱՂՂԵԼՓՈՒՆՁ. 128.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՊԵՏԱՍՏԱՆԻ ՆԱԽԱՐԱՐ

Լ. ԱՌՈՒՍԵԼԻՎ. ԳԱՐԱՆՁ

ՎԵՆԵՆԱ, ՄԻԽԱԵԼԻՆՆԱՅԵԼ ՑԱՐԵՆՆԱ

Կիւր. 48 թուից եւ Ստեփան Զոտ յարաբերութեան մէջ Գիւնդ. իւր Նայի տպարանի իրան տեղը կը մեկնաբանէ լեռն. Ե. Մ. Մարտի 1905. Էջ 71, Նոր Հայ. 202: ասոր վրայ տես Գիւնդեր Գեղար. Կիւր. Էջ 170, Hoffmann Ausz. էջ 175, 213, 214: